

givningen, bliver Tilstanden tilsidst sørgelig, og saa er efter min Mening den naturligeste Udvei den — det Enefte, der kan siges at være paavist i det nu foreliggende Forslag til en Adresse — at man tager Lovgivningen paa en anden Maade, at man forhandler Sagerne efter deres Indhold, afgjør dem derefter og ikke blander deri Hensyn, som for den enkelte Sags Vedkommende ere ganske ubedkommende. Seg gad vide, hvorfor der ikke skulde kunne vedtages s. Ex. en Lov om Tilshyn med Levetidsmidler ligesaa godt under et Ministerium af den ene Farve som af den anden. Seg gad vide, hvorfor dette Uvæsen at seile med usødygtige Skibe ikke ligesaa godt kunde blive standset under det ene som under det andet Ministerium. Seg gad vide, hvorfor Foranstaltninger til Rigets Forsvar, som Mange, og i hvert Fald den ærede Taler selv, erkjender for høist nødvendige, ikke skulde kunne ske under et Ministerium af denne eller hin Farve. Seg ser ingen fornuftig Grund dertil, og den ærede Taler vil vistnok have meget ondt ved at paavise en saadan. Den ærede Taler yttrede, at ogsaa Landstinget havde standset Lovene. Det er ganske vist, det har jeg allerede indrømmet, og det indrømmer jeg fremdeles, men jeg tror, at de Lovene, som Landstinget har standset, have været af en saa tvivlsom Bestaafenhed og navnlig saa lidet tiltalende i deres Affattelse, at det var overmaade forvarligt at standse dem. Seg kan ikke indse, at der er nogen anden Betingelse for vigtige Reformers Nødvendighed end den, at man vedkjender sig deres Nødvendighed, deres Gavn for det almene Bedste, overlader Kongen, hvad han efter Grundloven er berettiget til, nemlig at vælge sine Ministre selv, og forhandler med dem, han har valgt, uden Hensyn til, om de ere Ens Venner og Meningsfæller eller ikke. Saaledes har Landstinget forhandlet i alle de Aar, jeg har siddet her — og jeg har nu siddet her siden 1859 — og Landstinget har været i det Tilfælde at maatte forhandle med Ministre, der havde Flertal i det andet Thing, men ikke Flertal i dette, og for mit Vedkommende er jeg vis paa, at vi have handlet rigtigt i at forhandle med dem ligesaa godt som med dem, der ere udgaaede af vor egen Midte, eller som have staaet os langt nærmere i politiske Anskuelser. Seg kan derfor ikke indse, at der kan vindes nogen Sikkerhed for, at man kan stride frem i Reformer, inden man enes om det, som i dette Adresseforslag er paapeget, nemlig at ville forhandle Sagerne efter deres egen Bestaafenhed og med Hensyn til den Rytte eller Skade, som man mener, de ville gjøre, uden Hensyn til de Personer, med hvem der for-

handles. Naturligvis indrømmer jeg meget gerne, at det er lettere at forhandle med Ministre, som man har den fulbeste Tillid til, end det er med andre, som man samstemmer mindre med, men er den ærede Taler vis paa, at naar der er opstaaet et saa ømt Tillidsforhold til det andet Thing, et saadant Tillidsforhold let vil tilveiebringes i begge Thing paa engang, og det vilde dog være nødvendigt. Og naar et saadant Tillidsforhold virkelig er en Nødvendighed for Reformers Fremme, maatte det jo være tilstede for begge Rigsdagens Afdelingers Vedkommende. Seg tror, at det vilde være meget vanskeligt, og derfor er det, Landstinget udtaler, at den naturlige Betingelse for at bringe Lovgivningen fremad er at se bort fra det større eller mindre Meningsfællesskab, hvori man befinder sig til Regeringen, og at betragte Lovgivningen som Rigsdagens egentlige Opgave og ikke det at indsætte eller afsætte Ministerier, hvilket efter Grundloven tilkommer Kongen og ikke os ligesaa lidt som det andet Thing. Hvad Forsvarssagen angaar, som den ærede Taler, det veed jeg, er en varm Ven af, kan jeg godt forstaa, at han fandt særlig Anledning til at beklage, at den ikke har ført til et bedre Udfald. Men tror det ærede Medlem virkelig, at et saadant bedre Udfald vilde opnaas, navnlig for det, han ønsker Njøbenhavn's Landbefæstning, enten ved Folkethingets Opløsning eller ved et Ministerflertal? Seg anser det for meget tvivlsomt, og naar der ikke er nogen sikker Udsigt til at vinde en anden Tilstand ved det ene eller det andet af de af ham paaviste Midler, vil jeg for mit Vedkommende finde det ganske rigtigt, at man ikke anvender noget af dem. Vi have jo, som jeg alt har sagt, hverken det One eller det Andet at anvende, vi skulle ikke opfordre Kongen til det One eller det Andet; vi skulle udtale det, der efter vor Overbevisning er Sandheden, nævne Marsagen til den sørgelige Tilstand der, hvor den findes, og saa overlade den, der er sat til at styre Riget, og de Raadgivere, han maatte vælge sig, at finde en Udvei. Seg tror, at Landstinget i denne Henseende vil være villigt til at følge Adressen, og jeg tror ikke, at det i mindste Maade strækker sig ud over sin Kompetence, eller at det siger et eneste Ord, som det ikke er nødvendigt i dette Øieblik at sige. Saa faar Vor Herre raade for Følgerne.

Grifftrup: Seg er ikke saa heldig at føle mig fuldt tilfredsstillt ved de Udtalelser, der endnu ere fremkomne fra ærede Taler, selv ikke fra den ærede 1ste Landstingsmand for 11te Kredts (Ternanfen), idet han